

Date: 1st June-2025

PROFILAKTIK HISOBGA OLIH FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH

Meliboyev Asadbek Ilhomjon o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi 320-guruh kursanti

Kirish

Jinoyatchilikni oldini olish tizimida profilaktik hisobga olish muhim o'rin tutadi. Bu jarayon jinoyat sodir etishga moyil shaxslar va oilalarni aniqlash, ularni nazorat qilish hamda ularga profilaktik yordam ko'rsatish orqali jinoyatlar sonini kamaytirishga qaratilgan. Biroq, amaliyotda profilaktik hisobga olish faoliyatida samaradorlikni oshirish uchun bir qator muammolar va takomillashtirish imkoniyatlari mavjud. Ushbu maqolada profilaktik hisobga olish faoliyatining ahamiyati, yuzaga kelayotgan qiyinchiliklar va ularni takomillashtirish yo'llari tahlil qilinadi.

1. Profilaktik hisobga olishning mohiyati va vazifalari

Profilaktik hisobga olish — bu huquqbuzarlikka moyil shaxslar, jinoyat sodir etgan yoki jinoyatga moyilligini ko'rsatgan shaxslarning harakatlarini muntazam nazorat qilish, ularni huquqiy va ijtimoiy ta'sir vositalari bilan to'g'rilash maqsadida olib boriladigan profilaktik faoliyatdir.

Asosiy vazifalari:

Jinoyat sodir etishga moyil shaxslarni aniqlash va ro'yxatga olish;

Ularning ijtimoiy holatini o'rganish va profilaktik ishlarni tashkil etish;

Nazorat va yordam ko'rsatish orqali jinoyatlarning oldini olish;

Hududdagi huquqbuzarlik holatlarini doimiy monitoring qilish.

2. Profilaktik hisobga olish faoliyatida yuzaga kelayotgan muammolar

Profilaktik hisobga olish jarayonida quyidagi muammolar ko'p uchraydi:

Ma'lumotlarni yangilashdagi sustlik: hisobga olingan shaxslar haqida ma'lumotlarning yangilanishi kechikadi yoki to'liq emas;

Kadrlar yetishmovchiligi va malaka darajasi pastligi: profilaktik hisobga olishni olib borayotgan xodimlarning malakasi ba'zan yetarli emas;

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanmaslik: elektron bazalar va monitoring tizimlari to'liq ishlatilmaydi;

Mahalla va boshqa tashkilotlar bilan hamkorlikning zaifligi: profilaktik hisobga olish faoliyati ko'pincha boshqa ijtimoiy tashkilotlar bilan yetarlicha uyg'unlashmaydi;

Fuqarolar bilan ishonch o'rnatishdagi qiyinchiliklar: nazorat ostidagi shaxslar profilaktik hisobga olishga qarshi bo'lishi mumkin.

3. Profilaktik hisobga olishni takomillashtirish yo'llari

Profilaktik hisobga olish faoliyatini yaxshilash uchun quyidagi chora-tadbirlar tavsiya etiladi:

Malaka oshirish kurslarini tashkil etish: profilaktik hisobga olish bilan shug'ullanuvchi xodimlarning huquqiy, psixologik va ijtimoiy bilimlarini oshirish;

Date: 1st June-2025

Axborot tizimlarini rivojlantirish: elektron profilaktik bazalarni yaratish va ulardan samarali foydalanish, shuningdek, mobil ilovalar yordamida tezkor monitoringni joriy etish;

Mahalla va jamoat tashkilotlari bilan yaqindan hamkorlik qilish: profilaktik ishlarni kengroq jamoatchilikka taqdim etish va ularni jalb qilish;

Fuqarolar bilan muloqotni yaxshilash: profilaktik hisobga olingan shaxslar bilan ish olib borishda psixologik yondashuvlarni kuchaytirish va ularni ijtimoiy qo'llab-quvvatlash;

Ma'lumotlarni muntazam yangilash va tahlil qilish: profilaktik hisobga olingan shaxslar bo'yicha statistik ma'lumotlarni tahlil qilib, samarali profilaktik chora-tadbirlar ishlab chiqish.

4. Amaliy misollar va natijalar

O'zbekistonning bir qator hududlarida elektron profilaktik hisobga olish tizimlarini joriy etish orqali jinoyatchilik darajasi sezilarli darajada kamaygani kuzatilmoqda. Masalan, Toshkent viloyatida 2023-yilda profilaktik hisobga olish faoliyatining takomillashtirilishi natijasida jinoyatga moyil shaxslarning jinoyat sodir etish holatlari 10% ga kamaydi.

Xulosa

Profilaktik hisobga olish jinoyatchilikni oldini olish tizimining muhim qismi hisoblanadi. Ushbu faoliyatni takomillashtirish uchun zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etish, malakali kadrlar tayyorlash, mahalla va jamoat tashkilotlari bilan samarali hamkorlik o'rnatish zarur. Shuningdek, profilaktik hisobga olingan shaxslar bilan do'stona va ishonchli munosabatlar yaratish jinoyatchilikning kamayishiga xizmat qiladi. Ushbu yo'nalishda olib boriladigan ishlar jamiyatda xavfsizlik va osoyishtalikni ta'minlashga katta hissa qo'shadi.

